

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 82g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal
(*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*)

CHIȘINĂU

27 iunie 2017

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 82G/2017
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 13 iunie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocatul Ion Gavriliuc în dosarul nr.1a-234/2017, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 13 iunie 2017 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (Oxana Robu, Liubovi Brînza, Igor Mânăscurtă), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, a înaintat lui S.M. învinuirea pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal.

4. La 11 iunie 2013, cauza penală a fost transmisă spre judecare Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 82G/2017
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

5. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 16 ianuarie 2017, S.M. a fost achitat din motiv că acțiunile sale nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal.

6. Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, nefiind de acord cu sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 16 ianuarie 2017 a declarat apel.

7. În cadrul ședinței de judecată din 17 mai 2017, avocatul Ion Gavriliuc a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal.

8. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de apel a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

10. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr.72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 126

Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale

„[...]”

(2) Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

[...]”

Articolul 328

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„(1) Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, **dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,**

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 82G/2017
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

[...]"

11. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul sesizării susține, în esență, că urmările prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal sunt reglementate deficitar și nu permit destinatarului normei să deducă sau cel puțin să anticipeze care urmări prejudiciabile pot angaja răspunderea penală. Totodată, autorul susține că, în temeiul art. 126 alin. (2) din Codul penal, nu pot fi evaluate urmările prejudiciabile sub formă de „*daune în proporții considerabile intereselor publice*”.

13. Astfel, autorul excepției susține că din cauza modului în care sunt formulate dispozițiile contestate pot fi aplicate în mod arbitrar.

14. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile contestate sunt contrare prevederilor articolului 20 din Constituție și articolului 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal al

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 82G/2017
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Ion Gavriluic în dosarul nr.1a-234/2017, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

18. Curtea relevă că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, **presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

19. Curtea reține că autorul excepției, deși solicită controlul constituționalității prevederilor „*dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal, în motivarea sesizării s-a referit, în esență, doar la textul „*dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice*” sub aspectul respectării exigențelor constituționale referitoare la calitatea legii penale.

20. Curtea observă că autorul excepției susține că prevederile legale contestate sunt contrare articolului 20 din Constituție.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul acesteia este identic cu obiectul sesizărilor nr. 113g/2016 și 8g/2017, asupra căruia instanța de contencios constituțional s-a pronunțat prin Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal.

22. Astfel, prin hotărârea enunțată *supra*, Curtea a declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

23. În același timp, Curtea a observat că legiuitorul a instituit la art.126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între daune „*considerabile*” și daune „*esențiale*”, care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială.

24. Curtea a subliniat că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „*ultima ratio*”.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 82G/2017
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

Curtea a reținut că, din perspectiva principiului „*ultima ratio*” în materie penală, **nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală.**

25. Așadar, având în vedere că sarcina de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei revine legiuitorului, Curtea a statuat că **până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.**

26. Prin urmare, Curtea reține că în cazul în care există o hotărâre a Curții având ca obiect prevederile contestate sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi declarată inadmisibilă.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. b) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocatul Ion Gavriluic în dosarul nr.1a-234/2017, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

Chișinău, 27 iunie 2017
DCC nr. 65
Dosarul nr. 82g/2017